

ANGELICA LUNGOCIU

PORECLITĂ / NUMITĂ ȘI
„a lu' Tomiță”

O C U P A Ț I A

Prelucrarea firelor textile: țesut, croșetat, tricopat.

„TEZAU UMAN VIU” - 2022

Instalații de tehnică populară - vâltoare

DATA NAȘTERII

27 Iulie 1964

LOCALITATEA

Lisa, județul Brașov

STUDII

- 8 clase - Școala primară și gimnazială
- 5 ani – Liceul Agricol din Făgăraș (2 ani învățământ de zi + 3 ani învățământ seral)

FAMILIA

Tata: Viorel Greavu - poreclit „a lu Tomiță”, tâmplar, mecanic

Mama: Maria Greavu, țesătoare

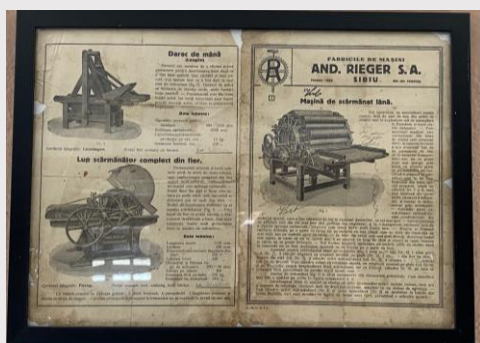
Soț: Dan Lungociu

- **Copiii:** Viorel Dan și Cristian

PREZENTARE PE SCURT

Angelica Lungociu din comuna Lisa, județul Brașov este moștenitoarea complexului de instalații de tehnică populară înscris în circuitul turistic sub denumirea “La vâltoari”, situat pe hotarul satului Lisa, la ieșirea spre Sâmbăta de Sus.

Născută în 1964 din părinții Maria și Viorel Greavu de la care, încă din copilărie, Angelica învață tot ceea ce ține de funcționarea instalațiilor și

toate tehnicile de prelucrare a lânii și a altor resurse locale, dar și toate activitățile gospodărești. După ce în anii copilăriei și adolescenței își însușește de la bunicul Victor Greavu și de la tatăl ei, Viorel Greavu, toate cunoștințele privind acționarea instalațiilor vâltoare, dârstă, darac de scărmanat lâna, presă de ulei, iar de la mama sa toate tehnicile de prelucrare a lânii (tors, țesut, împletit, vopsit) de la vârsta de 18 ani practică alături de părinții săi toate activitățile pe care le implică funcționarea complexului de instalații de tehnică populară: țesutul, vâltoarea, dârstăritul cu cele două operații păruială și îngroșarea și dărăcitul (scărmanatul), precum și cele privind obținerea uleiului presat la rece. Merge și în sat la Lisa la o torcătorie de lână unde deprinde tehnicile de tors mecanic pe care le aplică acum la propria sa instalație. În anul 1983 se căsătorește cu Dan Lungociu, (născut în anul 1958) care s-a dovedit a fi persoana potrivită pentru gestionarea ansamblului de activități. Un om priceput care asigură partea tehnică a funcționării instalațiilor, reparatiile necesare, pregătirea materialului lemnos la joagărul de tăiat lemne, aprovizionarea cu materie primă și muncile agricole în gospodărie, încât prin implicarea fiecărui membru al familiei să asigure toate cele necesare traiului de zi cu zi. Moștenitoarea, și continuatoarea ansamblului de activități, Angelica Lungociu s-a îngrijit și de asigurarea transmiterii ansamblului de meșteșuguri fiului ei, Viorel Dan Lungociu, și nuroii sale, Camelia.

DESCRIEREA MEȘTEȘUGULUI / ÎNDELETNICIRII / PRACTICII / ACTIVITĂȚII

Instalația, așa cum se prezintă astăzi, ca unul dintre cele mai valoroase monumente de tehnică populară din România a parcurs succesive faze de evoluție în funcție de dezvoltarea tehnicilor constructive și de prelucrare a produselor.

- Prima instalație, vâltoarea, care a rămas și simbolul întregii gospodării meșteșugărești, a fost construită în anul 1848 de către un strămoș al actualului proprietar, pe nume George Greavu. Canalul pentru aducțiunea apei din râul Lisa, care izvorăște din Munții Făgărașului și roata hidraulică verticală asigură funcționarea instalației folosită pentru îngroșarea țesăturilor. Țesăturile de lână - straie, țoale, obiele pentru încălțăminte se îngroașă, dar se și spală în vârtejul circular al apei din vâltoare, venită pe scocul construit potrivit unor calcule de "inginerie țărănească".
- Pentru îngroșarea și finisarea țesăturilor George Greavu, împreună cu fiul Toma, construiesc și un coș pentru păruială, adică scoaterea firelor de lână din straiul așezat pe coșul dârstei. Aceasta, acționată de aceeași roată hidraulică se învârtă în jurul axului și trece țesătura printr-o leasă de mărcini de păducel și o

păruie, scoțând fire din țesătură, un mod ingenios de decorare a acesteia. Pentru îngroșarea și finisarea țesăturilor Toma Greavu adaugă dârstei încă un coș circular din lemn în interiorul căruia sunt introduse mai multe țesături. Prin învârtirea coșului mânat de aceeași roată, țesăturile înmuiate în apă se bat într-o încăpere încălzită la 70-80 de grade, operație pe care o numesc îngroșală.

- Urmașul lui George Greavu, Toma Greavu observă că roata hidraulică, prin sistemul de transmisie cu curele poate pune în mișcare și alte instalații pentru prelucrarea resurselor locale în vederea obținerii unor produse necesare gospodăriei. Așadar, acesta adaugă un joagăr pentru tăierea lemnului, în special a lemnului de frasin și de stejar, făcut chereștea și folosit la confecționarea componentelor din lemn ale instalației. Pe la jumătatea secolului al XX-lea, tatăl doamnei Angelica, căsătorită cu Dan Lungociu, construiește o presă de ulei pentru obținerea uleiului de floarea soarelui prin presare la rece. Atât joagărul cât și presa de ulei erau mânate (puse în mișcare) de roata hidraulică.

- Viorel Greavu caută să asigure toate operațiunile pentru prelucrarea lânii. De aceea cumpără un darac pentru scărmanatul lânii și transformarea ei în caier care va atrage un mare număr de locuitori din satele Sâmbăta, Voivodeni, Voila, Breaza, Recea, Berivoi, Ucea de Sus și de Jos, Viștea de Sus și de Jos – după cum își amintește Maria Greavu de 82 de ani, mama doamnei Angelica Lungociu, o vestită țesătoare, “harnică foc” și acum. Era faza în care până spre sfârșitul secolului al XX-lea, femeile făceau caierul la mașinile de lână (darac) și o torceau în casă cu furca de lemn.

- Din 1962 când “a venit curentul electric”, familia Greavu dotează complexul de instalații cu mașini pentru obținerea firului de lână (divizor) folosit la țesutul straielor, cumpărat de la firma Regen de la Sibiu. Gospodăria mai este dotată cu urzitoare, război de țesut trecându-se astfel la prelucrarea în sistem familial a fibrelor textile.
- Viorel Greavu lasă ca zestre fiicei sale Angelica, complexul de instalații și toate cunoștințele și deprinderile privind întreținerea, funcționarea și mai ales dragostea și dorința de a le păstra și transmite următoarelor generații.